

Streszczenie

Prymat Boga-Miłości w ujęciu św. Jana od Krzyża

Niniejsza praca jest owocem badań nad związkiem, jaki istnieje pomiędzy Bogiem a miłością, dokładniej mówiąc – między prymatem Boga w kontekście pierwszorzędnej roli miłości w życiu człowieka, w świetle doktryny karmelitańskiego Doktora Kościoła, św. Jana od Krzyża. Obydwie te rzeczywistości: Bóg oraz miłość, stoją w centrum wiary chrześcijaństwa, a co za tym idzie, także teologii.

Celem pracy jest uwidocznienie na podstawie pism św. Jana od Krzyża ścisłej zależności między miłością a Bogiem, ponieważ owa łączność jest fundamentalna zarówno dla właściwego obrazu Boga jak i miłości. XVI-wieczny Mistyk, pisząc o miłości, ma na myśli zawsze jedną rzeczywistość, choć pojawia się w jego dziełach pod różnymi nazwami – *amor, dilectio, caridad, afecto, pasión...* W ujęciu hiszpańskiego Świętego miarą miłości pozostaje zawsze Bóg, nie odwrotnie. Takie podejście chroni miłość przed jej zawężonym czy też błędnym rozumieniem. Jak pisał papież Benedykt XVI w encyklice *Caritas in veritate*, w obliczu „wykolejeń i ogołocenia z sensu, na które bywała i nadal bywa wystawiana miłość”, istnieje „ryzyko opacznego jej pojmowania, odłączania od działań etycznych i w każdym wypadku uniemożliwienia jej prawidłowej oceny” (*Caritas in veritate* 2).

Chodzi zatem o odpowiedź na podstawowe dla tematu pracy pytanie, czy wybór Boga jest jednocześnie wyborem miłości. A także odwrotnie – czy prawdziwy wybór miłości jest jednocześnie wyborem Boga? A jeśli tak, to co sprawia tę zgodność, na czym zasadza się wspólna tożsamość tych wyborów? Innymi słowy: jak głęboko sięga związek Boga i miłości (w Bogu samym, w praktyce przestrzeni chrześcijańskiego życia)? Struktura pracy jest zbudowana z trzech rozdziałów, z których pierwsze dwa są skonstruowane w oparciu o znane sanjuanistyczne binomium *todo/nada*, natomiast rozdział trzeci sytuuje się na ich przedłużeniu i jest niejako ich dopełnieniem. Według św. Jana od Krzyża, aby napęłnić się Bogiem (*Todo*) i tym, co pochodzi od Niego, trzeba stać się pustym, wyzbyć się tego, co Bogiem nie jest (*nada*). Bogata topografia pism św. Jana od Krzyża obejmuje zarówno doliny

ciemnych nocy, jak i wzniosłe szczyty żywego płomienia miłości. To pozwala przyjrzeć się fenomenowi miłości z różnych, uzupełniających się perspektyw.

Na podstawie tych fragmentów pism św. Jana od Krzyża, w których temat Boga spotyka się z problematyką miłości, autorka podejmuje próbę dowiedzenia: 1) iż jest to Bóg, który panuje w sercu człowieka nie inaczej jak poprzez miłość (innymi słowy – miłość jest konsekwencją królowania Boga), 2) że wybór miłości implikuje wybór Boga – gdzie zwycięża miłość, tam zwycięża także Bóg. Miłość jest tu zatem ukazana jako najpewniejsza przewodniczka w drodze do Boga, jedyny środek do zjednoczenia z Nim. Wołanie o prymat Boga jest u św. Jana jednoczesnym wołaniem o prymat miłości, gdyż to z niej będziemy sądzeni, jak pisze św. Jan – „pod wieczór” (D 50), czyli pod koniec dnia, pracy, innych przedsięwzięć, całego życia.

W optyce sanjuanistycznej człowiek nie zrozumie siebie do końca inaczej jak tylko w konstytutywnym dla niego odniesieniu do Boga, swego Stwórcy i Zbawcy. Nie zrealizuje się w pełni, to znaczy, nie osiągnie swej doskonałości i pełni osobowej inaczej jak tylko przez radykalne przyłgnięcie do Boga przez miłość. Miłość jest kresem duszy, jej spełnieniem, „celem duszy jest miłowanie”.